

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa za enotni trg, konkurenčnost podjetij, vključno z malimi in srednjimi podjetji, in evropsko statistiko ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 99/2013, (EU) št. 1287/2013, (EU) št. 254/2014, (EU) št. 258/2014, (EU) št. 652/2014 in (EU) 2017/826

(COM(2018) 441 final – 2018/0231 (COD))

(2019/C 62/06)

Poročevalec: **Oliver RÖPKE**

Soporočevalka: **Violeta JELIĆ**

Zaprosilo	Evropski parlament, 14. 6. 2018 Svet, 26. 6. 2018
Pravna podlaga	členi 114(1), 169(3), 43(2) in 173(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	2. 10. 2018
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	17. 10. 2018
Plenarno zasedanje št.	538
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	187/4/2

1. Sklepi in priporočila

1.1 Enotni trg je ključen za gospodarsko rast in konkurenčnost. Pomembno prispeva k ustvarjanju delovnih mest in potrošnikom omogoča široko izbiro blaga in storitev, poleg tega pa lahko pripomore tudi k zagotavljanju blaginje v Evropski uniji.

1.2 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) načeloma pozdravlja združitev petih predhodnih programov (in tudi evropskega statističnega programa, ki pa presega področje notranjega trga) in več proračunskih postavk v program za enotni trg, saj se v zvezi z njim lahko pričakuje, da bo ustvaril sinergije in izboljšal stroškovno učinkovitost.

1.3 EESO se strinja s Komisijo, da je treba odstraniti obstoječe ovire ter pospešiti razvoj, izvajanje in izvrševanje prava Unije na notranjem trgu. To zlasti velja za področja blaga in storitev, javnih naročil, nadzora trga, prava gospodarskih družb, pogodbenega in nepogodbenega prava, preprečevanja pranja denarja, prostega pretoka kapitala, finančnih storitev in konkurence, ter za razvoj orodij upravljanja. EESO poziva k oblikovanju pravičnega in popolnega notranjega trga, na katerem se spoštujejo tudi standardi dela ter potrošniški in okoljski standardi.

1.4 Kar zadeva prehransko verigo, pa EESO poziva Komisijo, naj zagotovi financiranje za kategorijo 3 – Naravni viri in okolje –, saj je program tesno povezan s kmetijsko politiko.

1.5 EESO pozdravlja predlog Komisije, da se 25 % razpoložljivih finančnih sredstev nameni izpolnjevanju podnebnih ciljev iz Pariškega sporazuma, vendar želi pridobiti dodatne informacije o tem, kateri izdatki štejejo za izdatke, povezane s podnebjem.

1.6 EESO ugotavlja, da se obseg dela na področju politike varstva potrošnikov stalno povečuje, nenazadnje tudi zaradi digitalne preobrazbe. Zato Komisijo poziva, naj nadalje razvija sodelovanje s potrošniškimi mrežami in organizacijami ter skladno s tem poveča financiranje za varstvo potrošnikov.

1.7 EESO ugotavlja, da bo financiranje za prednostne naloge iz novega programa za enotni trg po ocenah Komisije znašalo približno 3,9 milijarde EUR, kar pomeni, da bo na približno enaki ravni kot v sedanjem proračunskem obdobju 2014–2020, vendar je zaskrbljen, da bi lahko pogajanja o finančnem okviru EU privedla do proračunskih rezov in posledično manjših proračunskih sredstev kot v preteklosti. EESO kljub temu pozdravlja dejstvo, da sta v okviru programa COSME na voljo dodatni 2 milijardi EUR za program InvestEU in da je financiranje mogoče kombinirati z drugimi programi.

1.8 Statistika, ki se pripravlja v okviru evropskega statističnega programa, ima visoko evropsko dodano vrednost in je ena od podlag za odločanje o politiki Evropske unije, med drugim zlasti na področju notranjega trga. EESO se zato strinja s Komisijo, da bi bilo treba evropskemu statističnemu programu v okviru novega programa za enotni trg še naprej zagotavljati potrebna sredstva.

1.9 EESO poziva, naj bodo evropski socialni partnerji ustrezno vključeni v vse faze novega programa za enotni trg.

2. Splošne ugotovitve glede novega programa za enotni trg

2.1 EESO je večkrat poudaril, da je enotni trg temelj procesa evropskega povezovanja ter da pomembno prispeva h gospodarski rasti in ustvarjanju delovnih mest. Poleg tega enotni trg lahko pripomore tudi k blaginji ⁽¹⁾.

2.2 EESO je v mnenju o večletnem finančnem okviru po letu 2020 ⁽²⁾ že podal kritično pripombo, da bo v naslednjem obdobju financiranja na voljo še manj sredstev za uresničevanje ciljev Evropske unije kot pa v sedanjem obdobju.

2.3 Komisija na podlagi večletnega finančnega okvira EU predlaga združitev več programov in proračunskih postavk v zvezi s konkurenčnostjo podjetij (vključno z MSP), varstvom potrošnikov, strankami in končnimi uporabniki finančnih storitev, oblikovanjem politike na področju finančnih storitev, prehransko verigo ter razvojem, pripravo in izkazovanjem evropske statistike. EESO načeloma pozdravlja ta predlog, saj se z njim lahko dosežejo sinergije in večja učinkovitost pri financiranju podprtih projektov. Program zagotavlja tudi prožnejši finančni okvir, ki bo upravičencem olajšal izvajanje projektov.

2.4 Iz vrednotenja posameznih programov, ki bodo zdaj vključeni v novi program za enotni trg, je poleg tega razvidna visoka evropska dodana vrednost, ki jo zagotavljajo te različne pobude.

2.5 Opozoriti je treba, da ovire za ustrezno delovanje enotnega trga še vedno obstajajo. Zato je treba slediti razvoju na tem področju, oceniti preostale ovire in pripraviti časovni načrt za nemoteno delovanje enotnega trga v dobro vseh. EESO se strinja s Komisijo, da lahko novi program z oblikovanjem, izvajanjem in izvrševanjem zakonodaje EU pripomore k boljšemu delovanju enotnega trga. Ukrepi EU morajo prispevati k preprostemu, jasnemu, trdnemu in predvidljivemu regulativnemu okviru za podjetja, delavce in državljane. EESO poziva k oblikovanju pravičnega in popolnega notranjega trga, na katerem se spoštujejo tudi standardi dela ter potrošniški in okoljski standardi.

2.6 EESO izrecno pozdravlja možnost kumulativnega financiranja dejavnosti in projektov v okviru več programov EU, kot so sklad InvestEU, program Obzorje Evropa in Evropski socialni sklad. To bi lahko ustvarilo sinergije in olajšalo financiranje projektov.

2.7 EESO poleg tega opozarja na poseben pomen nadaljnega razvoja davčne politike EU za spodbujanje učinkovitega, konkurenčnega in pravičnega notranjega trga ⁽³⁾.

⁽¹⁾ UL C 125, 21.4.2017, str. 1.

⁽²⁾ ECO/460 – mnenje o večletnem finančnem okviru po letu 2020 (sprejeto na plenarnem zasedanju septembra 2018).

⁽³⁾ UL C 125, 21.4.2017, str. 1.

3. Cilji programa

3.1 Mala in srednja podjetja imajo osrednjo vlogo v evropskem gospodarstvu. Predstavljajo 99 % podjetij v EU in zagotavljajo dve tretjini delovnih mest. Zato EESO meni, da je ključno, da Evropska unija podpira MSP pri izboljševanju njihove konkurenčnosti. EESO želi opozoriti na pomen podpornih ukrepov za strokovne in poslovne storitve, s katerimi se spodbuja konkurenčnost evropskih MSP: ključne so za številne druge sektorje in imajo osrednjo vlogo pri „ostoritvenju“ evropskega gospodarstva.

3.2 EESO želi poudariti pozitivne izkušnje s programom COSME, ki zelo koristi MSP, saj jim zagotavlja v potrebe usmerjeno podporo na področjih, kot so turizem, tekstilna industrija in drugi sektorji, s čimer pomembno prispeva tudi h gospodarski rasti in ustvarjanju novih delovnih mest. Zato bi bilo treba še naprej zagotavljati podporo prek programa COSME in jo nadgrajevati.

3.3 MSP se v zadnjih letih srečujejo s posebnimi težavami pri dostopanju do finančnih sredstev. Nezadostna kreditna sposobnost jim preprečuje izvedbo ustreznih naložb na področjih, usmerjenih v prihodnost, kot so digitalizacija, inovacije in globalizacija. To negativno vpliva na gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest, lahko pa tudi ogrozi preživetje podjetij. EESO zato pozdravlja dodatno možnost refinanciranja z dolžniškimi in lastniškimi instrumenti v okviru novega sklada InvestEU.

3.4 Poleg tega socialni partnerji, javna uprava in drugi upravičenci potrebujejo podporo za krepitev zmogljivosti, da bodo lahko sodelovali pri programih EU.

3.5 Podpora za mlade podjetnike ter inovativne proizvode in storitve bo eden od ključnih elementov programa za enotni trg. Po mnenju EESO je pozitivno, da se pobude grozdov uporabljajo za podpiranje novih poslovnih modelov, naprednih tehnologij, nizkoogljičnih in z viri gospodarnih rešitev ter drugih področij, kot so pobude za mednarodne dejavnosti, privabljanje delavcev ter nadgrajevanje znanja in spretnosti, zato podpira dejavnosti evropske platforme za sodelovanje grozdov.

3.6 Uporaba digitalnih rešitev je v številnih gospodarskih sektorjih že samoumevna. Nadaljnja uspešnost in konkurenčnost MSP je odvisna zlasti od pravočasnih vlaganj v ustrezno digitalno infrastrukturo. EESO zato podpira zamisel o podpiranju MSP pri naložbah v digitalne projekte. Te projekte bi bilo treba zasnovati tako, da bodo koristili poslovnemu sektorju in civilni družbi kot celoti.

3.7 EESO se zavzema za nadaljevanje podpore digitalnim portalom Tvoja Evropa, SOLVIT, Tvoja Evropa – nasveti, informacijskemu sistemu za notranji trg (IMI) in pregledu enotnega trga ter za spodbujanje oblikovanja in razširitve dodatnih javnih digitalnih storitev ter sodelovanja organov na digitalnem področju v državah članicah in med njimi, med drugim v povezavi s programom za digitalno Evropo.

3.8 V zvezi s tem EESO pozdravlja postopni pristop Komisije, v skladu s katerim bo 25 % razpoložljivih finančnih sredstev namenila za izpolnjevanje podnebnih ciljev iz Pariškega sporazuma, vendar želi pridobiti dodatne informacije o tem, kateri izdatki se štejejo za izdatke, povezane s podnebjem.

3.9 Cilj programa za enotni trg je podpirati interese potrošnikov in zagotavljati visoko raven varstva potrošnikov. EESO ugotavlja, da se izzivi v zvezi s politiko varstva potrošnikov na splošno stalno povečujejo, deloma zaradi spletne trgovine z blagom in storitvami, pa tudi zaradi digitalne preobrazbe. Vzrok je med drugim iskati v neustreznih deregulativnih ukrepih, kot je odprava zakonsko določenih ukrepov za zagotavljanje kakovosti ali predpisov o dostopu do poklicev. Z novim programom je zato treba zagotoviti, da so potrošniki ustrezno obveščeni in deležni podpore. Hkrati je treba poskrbeti za primerno podporo in ozaveščanje podjetij o zakonodaji o varstvu potrošnikov.

3.10 Finančna in gospodarska kriza, ki se je začela leta 2008, je pokazala, da je zlasti bistveno, da se potrošnikom zagotovijo izčrpani nasveti in informacije o finančnih storitvah, vključno s svetovanjem glede odplačevanja dolgov. Poleg tega je treba v oblikovanje politike na tem področju tesneje vključiti civilno družbo, zlasti s spodbujanjem organizacij, ki podpirajo politične interese potrošnikov na področju finančnih storitev.

3.11 Tržne in potrošniške informacije ter dostop do pravnih sredstev je treba zagotoviti s podpiranjem organizacij za varstvo potrošnikov in pristojnih izvršilnih organov. EESO poleg tega poudarja, da novi dogovor za potrošnike ne ustreza upravičenim pričakovanjem potrošnikov, kot je tudi navedel v nedavnem mnenju o ustreznem predlogu Komisije.

3.12 Varstvo potrošnikov se na ravni Evropske unije močno podpira, zlasti prek mreže evropskih potrošniških centrov in Evropske potrošniške organizacije (BEUC). Mreža v zadnjih letih dosega in obvešča milijone potrošnikov, poleg tega je odgovorila na več sto tisoč njihovih poizvedb. Organizacija BEUC dejavno zastopa interese potrošnikov na vseh pomembnih področjih politike EU. Podpora mreži in organizaciji BEUC je ustvarila veliko evropsko dodano vrednost. EESO se zato zavzema za dolgoročno uresničevanje in nadaljnji razvoj tega uspešnega sodelovanja z mrežo evropskih potrošniških centrov in Evropsko potrošniško organizacijo (BEUC). Ravno tako pozdravlja načrtovano sodelovanje z nacionalnimi organizacijami za varstvo potrošnikov.

3.13 Da bi se izboljšala zastopanost interesov potrošnikov na področju finančnih storitev, se je zagotavljalo financiranje za dve neprofitni združenji, Finance Watch in Better Finance, in sicer najprej v okviru pilotnega projekta, nato pa s pripravljanim ukrepom. V Uredbi (EU) 2017/826 o krepitvi zmogljivosti na tem področju je določeno nadaljnje sofinanciranje za ti združenji. EESO poziva Komisijo, naj še okrepi sodelovanje z organizacijami na tem področju politike.

3.14 EESO ugotavlja, da je proračun za varstvo interesov potrošnikov v višini 198,5 milijona EUR zelo omejen glede na obilico nalog, ki jih je treba izvajati, in poziva Evropski parlament in Svet, naj ustrezno povečata razpoložljivi proračun.

3.15 Na podlagi podatkov in statistike se sprejemajo odločitve na številnih področjih, vključno s socialno, gospodarsko, regionalno, okoljsko in kmetijsko politiko. Statistika, ki se pripravlja v okviru evropskega statističnega programa, ima zato visoko evropsko dodano vrednost in je ena od podlag za odločanje o politiki Evropske unije, med drugim zlasti na področju enotnega trga. EESO se zato strinja s Komisijo, da bi bilo treba dosedanjemu evropskemu statističnemu programu tudi v okviru programa za enotni trg še naprej zagotavljati potrebna sredstva, predvsem zaradi potrebe po posodobitvi procesov priprave statistike in vse večjega povpraševanja po statističnih podatkih.

3.16 Kar zadeva standarde, se EESO zavzema za njihov hiter in pravočasen razvoj v sodelovanju z zainteresiranimi stranmi, ki zastopajo interese MSP, delavcev, potrošnikov in okolja.

3.17 Program za prehransko verigo podpira ukrepe za zagotavljanje visoke ravni zdravja ljudi, živali in rastlin, izboljšanje trajnosti evropske proizvodnje hrane in krme ter zvišanje standardov kakovosti. S preventivnimi programi, ki jih podpira EU, bi bilo treba zmanjšati vpliv boleznih živali in škodljivih organizmov. Podpirati bi bilo treba tudi visoko raven varstva okolja in biotske raznovrstnosti.

3.18 Številne dejavnosti iz programa za prehransko verigo spadajo na področje kmetijske in okoljske politike. EESO zato poziva Komisijo, naj financiranje za te dejavnosti v zvezi s prehransko verigo zagotovi v okviru kategorije 3 o naravnih virih in okolju.

4. Proračun

4.1 Komisija za program za enotni trg predlaga skupni proračun v višini 4,089 milijarde EUR za obdobje 2021–2027. To vključuje:

— približno 438 milijonov EUR za cilj glede notranjega trga,

— 1 milijardo EUR za program COSME za MSP,

- 198,5 milijona EUR za potrošnike,
- 220,5 milijona EUR za standardizacijo,
- 552 milijonov EUR za statistiko in
- 1,68 milijarde EUR za prehransko verigo.

4.2 EESO ugotavlja, da je – kar zadeva primerljivost teh finančnih sredstev s tekočim obdobjem financiranja 2014–2020 – zaradi izstopa Združenega kraljestva iz EU in vključitve posameznih programov v program za enotni trg mogoče oblikovati le maloštevilne ugotovitve v zvezi s sedanjim proračunom.

4.3 EESO poleg tega ugotavlja, da je po ocenah Evropske komisije financiranje, ki se zagotavlja za program za enotni trg, primerljivo s financiranjem v tekočem proračunskem obdobju (približno 3,9 milijarde EUR), vendar je zaskrbljen, da bi pogajanja lahko povzročila proračunske reze in posledično zmanjšanje razpoložljivih virov v primerjavi z obdobjem 2014–2020.

4.4 EESO ugotavlja, da je več kot 41 % skupnih proračunskih sredstev – 1,68 milijarde EUR – dodeljenih prehranski verigi, ki je daleč najboljše financirana postavka programa za enotni trg, medtem ko bo za projekte v zvezi s potrošniško politiko na voljo manj kot 5 % skupnih proračunskih sredstev.

4.5 Z zadovoljstvom ugotavlja, da bosta poleg 1 milijarde EUR, namenjene programu COSME, dodatni 2 milijardi EUR dodeljeni v okviru sklada InvestEU za podporo MSP⁽⁴⁾.

4.6 EESO poziva k bistvenemu povečanju financiranja za element potrošniške politike v okviru programa za enotni trg, saj se močno povečujejo izzivi na področju politike varstva potrošnikov, med drugim zaradi vse večjega pomena čezmejnega e-trgovanja in spletnih storitev.

4.7 Kar zadeva prehransko verigo, EESO poziva k zagotavljanju financiranja v okviru kategorije 3 o naravnih virih in okolju za ukrepe, ki niso zajeti z nadzorom trga. To na primer vključuje dejavnosti za boj proti boleznim živali in škodljivim organizmom na rastlinah ter ukrepe za dobrobit živali.

4.8 EESO pozdravlja možnost kombiniranega financiranja projektov v okviru drugih programov, kot so Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, Evropski socialni sklad plus ali Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja.

4.9 Upravičenost na podlagi člena 3 programa za enotni trg bi bilo treba poleg podpore za MSP in zagonska podjetja ter spodbujanja konkurenčnosti in rasti podjetij razširiti tudi na ukrepe, ki javnosti, potrošnikom, končnim uporabnikom, sindikatom ter predstavnikom civilne družbe in podjetij omogočajo dejavno sodelovanje pri političnih razpravah, oblikovanju politik in odločanju, vključno s podporo za dejavnosti predstavniških organizacij na nacionalni ravni in ravni Unije.

V Bruslju, 17. oktobra 2018

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER

⁽⁴⁾ COM(2018) 439 final.